

Ylenpalttisuutta, mässäilyä ja turhuutta näytetään kaikkialla. Kun siihen lisätään ihmisten täydellinen välinpitämättömyys toisista ja varsinkin vähäisistä, on koossa ohjaajan maailmankuva. Hän näyttää turhuuden markkinoita toisensa jälkeen, pelikasinon, luksustavarataloja, ylellisyystavaroitten huutokauppaa, ruokaa pursuavia näyteikkunoita, aivan kuten Andersenin tarinassa. Elokuvan nähtyään on helppo jättää lihansyönti, niin ylipursuavan runsaita, mutta ruokahalua kiihottamattomia elokuvan sasilikit ja lihamuhennokset ovat.

Kysymys ei ole pelkästään kulutusjuhlista, vaan totaalisesta inhimillisyyden nolllapisteestä,

johon lapset vaelluksensa jokaisessa vaiheessa törmäävät. Kaikkeaa kuvaa se, että elokuvan nimen posetiivi on luksushuutokaupassa myytävä ylellisyysantiikkikapine. Muratova korostaa häikäilemättä henkilöhahmojensa elämästä vieraantumista ja eläimellisiä piirteitä. Kaikesta vyörytyksestä huolimatta elokuvasta ei tule vastentahtoista katsottavaa sen humanistisen perusvirityksen – lasten vilpittömyyden, toisistaan huolehtimisen ja ihmisuskon – ansiosta. Muratova on lainannut päähenkilöilleen saman ihmisläheisen katseen, joka hänellä on kaikissa elokuvissaan.

Velipekka Makkonen

Putinin pääministeristä oppositioon

Mihail Kasjanov: *Bez Putina – poliittiseskije dialogi s Jevgenijem Kiseljovym*. Moskva: Novaja Gazeta, 2009.

Mihail Kasjanovin vuodet 2000–2004 kattanut pääministerikausi peilaa konkreettisella tavalla Putinin valtarakenteen pystytymistä. Aluksi kautta luonnehti ainakin ulospäin sopuisa yhteiselo Putinin kanssa, sitten kasvavat erimielisyydet keskeisistä asiakokonaisuuksista ja vihdoinkin avoin välirikko tämän kanssa. Kun tähän lisätään Kasjanovin pääministerikautensa alussa nauttima suosio ja hänen Putinin KGB-miehen kuvaan kontrastoituva ”modernin venäläisen poliitikon” imagonsa, oli Kasjanovin erottaminen Putinin kannalta sinänsä looginen askel.

Kasjanovin tunnetun toimittajan Jevgeni Kiseljovin avustuksella kirjoittamat muistelmat ovatkin todistuskappale Putinin ”suuren projektin” johdonmukaisesta rakentamisesta. Tunteita on ymmärrettävästi mukana, ei kuitenkaan häiritsevästi. Muistelmat on julkaissut *Novaja Ga-*

zeta -lehden, Venäjän keskeisen demokraattisen äänitorven, kustantamo.

Varafinanssiministerinä toimineen Kasjanovin ura alkoi nousta vuonna 1996 hänen autettuaan Jeltsiniä neuvottelemaan noin viiden miljardin dollarin suuruisen läntisen lainan Venäjälle. Jeltsinin kannatus oli alimmillaan, ja hän oli luvannut maksaa rästissä olevat palkat, eläkkeet ja muut maksut toukokuuhun mennessä – olivathan vaalit kesäkuussa. Tässä onnistuttiinkin: Jeltsin valittiin presidentiksi ja kommunistien valtaan paluun uhka torjuttiin, mikä oikeutti Kasjanovin ja muiden Jeltsiniä auttaneiden mielestä vaalitulosten ”vähäisen korjaamisen”.

Jeltsinin uudelleenvalinnan turvaamiseksi järjestetty rahoitusruiske ei riittänyt pitkälle – jo vuoden 1997 lopulla alkoi piirtyä näkyviin valtiontalouden romahduksen uhka. Jeltsinin onnistui vakuuttaa parlamentti IMF:n uuden lainan ehtona olevista verolaeista ja vuoden 1998 budjetista, mikä antoi Kasjanoville mahdollisuuden neuvotella IMF:n ja

eurooppalaisten pankkien kanssa uudet lainat. Vaikka Kasjanovin painottaman uskottavan kriisinvastaisen ohjelman toteuttamiseen ei päästy, hän sai neuvoteltua Lontoossa ja New Yorkissa ensin 1,25 miljardin dollarin arvoisen arvopaperikaupan ja sitten, kesälä 1998, suuren lainasopimuksen (22 miljardia dollaria) IMF:n kanssa.

Muut voimat alkoivat kuitenkin ottaa ohjaksia käsiinsä. Kasjanov lähetettiin kesälomalle 13. elokuuta. Sunnuntaina 16. elokuuta hänen poissa ollessaan tehtiin päätös ruplan devalvoimista ja kotimaisen velanmaksun keskeyttämisestä, valtion maksukyvyttömyydestä – pelätty sana *defolt* muuttui todellisuudeksi. Kasjanoviin kuitenkin luotettiin vielä. Uusi pääministeri Jevgeni Primakov velvoitti hänet laatimaan kahden kuukauden kuluessa toimenpiteet kriisistä ulospääsemiseksi.

Kasjanov sai nimityksen finanssiministeriksi keväällä 1999 huolimatta Primakovin korvanneen uuden pääministerin Sergei Stepasinin vastustuksesta. Hän keräsi tuekseen Aleksei Kudrinin kaltaisia nuoria poliitikkoja ja laati näiden kanssa vuoden 2000 budjetin. Budjetti oli rankka niin menojen karsimisen kuin tulojen, erityisesti verotulojen, kasvattamisen osalta. Palkat ja eläkkeet olivat maksamatta, ja ainoa keino oli neuvotella jälleen länsimaiden kanssa velkojen uudelleenjärjestämisestä. Jeltsinin avulla tämä saatiinkin järjestettyä. Vuoden 2000 budjetti hyväksyttiin ja talouden stabilisaatiolle oli luotu ainakin jonkinlaiset edellytykset.

Kasjanovin mukaan Jeltsin oli päättänyt Putinin presidenttiydestä jo keväällä 1999; pääministerin posti takasi hänelle ilmaisen, näkyvän ja tehokkaan vaalikampanjan. Vaikka Kasjanov ei vielä tuolloin ollut oppositiomielialoissa, kritisoi hän nyt tuolloista politiikan tekotapaa,

Jeltsinin ”perheen” valtiollisiin asioihin sekaantumista, Jeltsinin henkivartijan Koržakovin roolia, klaanien ja ryhmittymien juonitteluja. Kasjanov antaa kuvaa itsestään ”puhtaana”, ulkopuolisena ”toimitusjohtajana”, jolla oli jo suuri kokemus maan talouden ja finanssien hoidosta ja jolla ei ollut poliittisia ambitiesiä. Asia ei kenties ollut aivan näin idyllinen: Kasjanov itsekin mainitsee kirjassaan pariin otteeseenkin hänestä levitetyt ”kahden prosentin Miša”-nimitysten kaltaiset juorat, ja poliittisia ambitiesiä hänellä varmastikin oli, minkä muistelmakirjakin vahvistaa.

Ulkoisesti yllättäen, mutta ylläesitetynkin huomioon ottaen loogisesti vt. presidentiksi vuoden 2000 alusta noussut Putin esitti Kasjanoville aluksi 1. varapääministerin ja sitten pääministerin tehtävää välittömästi oman nimityksensä jälkeen. Jeltsinin ”perhe” oli ollut Kasjanovin nimitystä vastaan, mutta Jeltsinin luvattua Putinille olla sekaantumatta uuden presidentin asioihin, tämä päätyi Kasjanoviin.

Kasjanov filosofoi pääministerin epäkiitollisesta roolista Venäjän historiassa: hallituksen päämies oli aina ollut ”vain kakkosmies”, menestyessään helposti panettelujen, kateuden ja jopa äärimmäisten toimien kohde ja epäonnistuessaan rukkasen tapaan syrjään heitettävä esine. Ennuserkit eivät olleet hyvät.

Kun Putin toimi vt. presidenttinä Kremlissä, oli Kasjanov jo pitkälti tosiasiallinen pääministeri. Suurisuntaista uudistusohjelmaa alettiin toteuttaa Kasjanovin, presidentin hallinnon päällikön Vološinin ja talousministeri Grefin johtaman asiantuntijaryhmän voimin. Putin itse ei asettunut uudistustyön johtoon, mikä ratkaisikin sitten hankkeen raukeamisen.

Kasjanovin mukaan yhteistyö presidentin kanssa sujui aluksi hyvin. Erimielisyyksiä syntyi yksittäisistä kysymyksistä, esi-

merkiksi sotilaskaluston myynnistä. Suurempi erimielisyys syntyi maan kaasuteollisuuden kehittämisestä. Kasjanov kannatti kaasutuotannon ja sen kuljetuksen eriyttämistä erillisille toimijoille, mitä myös Euroopan unionin keväällä 2009 hyväksymä energiapaketti edellytti. Tämä uhkasi Gazpromin ja sen kanssa tehtävien pitkäaikaisten toimitussopimusten asemaa. Kasjanov toteaa toimineensa myös muulla tavoin Gazpromin itsenäistä roolia vastaan: energiahinnoista oli päätettävä hallituksessa, konsernin oli investoitava infrastruktuurinsa parantamiseen ja ylipäätään modernisoitava toimintansa.

Ukrainan ja sen presidentin Juštšenkon kanssa päästiin sopimukseen Ukrainan kaasuvelan järjestämisestä ja häiriöttömistä kaasutoimituksista. Kaasun hinnasta päätettiin sopia hallitusten tasolla. Putin oli kannattanut avoimesti Viktor Janukovitšia maan presidentiksi, ja henkilökysymysten lisäksi kahnausta aiheutti ylipäätään Venäjän Ukraina-politiikka.

Vaikka Kasjanov oli mukana tekemässä päätöstä Nord Stream -kaasuputkesta, hän kritisoi nyt sitä. Putken kapasiteetti tulee olemaan noin 30 miljardia kuutiometriä vuodessa, ja kaasua tähän ei yksinkertaisesti ole riittävästi. Kasjanov katsoo, että Ukrainan kanssa tehtävät järjestelyt ja infrastruktuurin (kaasusäiliöt ym.) uudistaminen yhdessä sen kanssa olisi ollut merkittävästi halvempi ja tehokkaampi vaihtoehto.

Kasjanov onnistui osittain yrityksessään jakaa maan sähköteollisuus tuotanto- ja jakeluyhtiöihin ja vähentää valtion roolia tässä. Myös rautatielaitoksen reformi muodostui uudistajien ja vanhakantaisten taistelukentäksi: rautatieliikenneministeri Aksjonenko, jonka Kasjanov oli saanut kannattamaan reformiaan, pakotettiin eroamaan traagisiin seuraamuksin Aksjonenkon kuol-

tua piakkoin ilmeisesti kohtelunsa masentamana.

Pilvet tummenivat näin Kasjanovin pääministerikauden edessä ja mahdollisuudet hänen kaavailemaansa ”suureen reformiin” kuihtuivat nopeasti. Kasjanov katsoo kuitenkin onnistuneensa verouudistuksen läpiviemisessä, millä erityisesti autettiin pientä ja keskisuurta teollisuutta. Suurten konsernien, erityisesti puolustussektoriin kuuluvien, verovelat saatiin järjestettyä; kansantulo nousi Kasjanovin hallituksen neljän toimintavuoden aikana 35 %, reaaliensiot 50 %; inflaatio laski 36:sta 12 %:in. Kasjanovin hallituksen aikana Venäjästä tuli jälleen viljan vientimaa ensimmäisen kerran tsaarinajan jälkeen. Saatiin hyväksytyä maalaki, työläinsäädäntöä parannettiin, mutta keskeistä eläkelakia ei saatu hyväksytyä – Kasjanovin mukaan poliittisen tahdon puutteen vuoksi.

Kasjanovin hallituksen aikaansaannoksia ei voida kieltää ottaen huomioon, että öljyn hinta ei tuona aikana noussut edes 30 dollariin barreililta. Inflaatio oli kuitenkin edelleen suurta, samoin työttömyys. Maan talouden pulonkaula, yksipuolinen riippuvuus energiasta, säilyi.

Uudeksi kiistanaiheeksi Kasjanovin ja Putinin välillä muodostui kysymys ulkomaisen velan takaisinmaksusta. Kasjanovin hallitus aikoi lopettaa 1. tammikuuta 2001 lukien maan ulkomaisen velan maksun. Kasjanovin tulkinnan mukaan toimi oli laillinen, koska tämä velka oli järjestetty kokonaisuudessaan uudelleen. Lontoon klubin kanssa tämän vahvistava asiakirja allekirjoitettiin maaliskuussa 2000 ja Pariisin klubinkin kanssa asiasta oli sovittu periaatteessa suurimman velkojan Saksan haluttomuudesta huolimatta.

Kasjanovin mukaan Schröder ja Putin sopivat hänet sivuuttaen näiden sopimusten tarkistami-

sesta, mihin kohonnut öljynhinta antoi mahdollisuuden. Hallitusta moitittiin ”kansainvälisestä kiristyksestä”; maan velat maksettiin kokonaisuudessaan pois, mistä Putin sai kunnian. Jos öljyn hinta olisi säilynyt vuosien 1998–1999 tasolla, Kasjanovin neuvottelema yhteisymmärrys olisi ilmeisestikin säilynyt.

Kasjanov toteaa kannattaneensa Hodorkovskin *Jukos*-yhtiön ja muiden öljy-yhtiöiden verotusjärjestelmää, jossa öljyn hinnan ollessa alhainen yhtiölle jätettäisiin marginaalia huolehtia juoksevista menoistaan, tutkimus- ja kehitystyöstä ja investoinneista; hinnan noustessa verotus nousisi jyrkästi. *Gazprom*-konsernin osalta tehtiin kuitenkin Putinin aloitteesta poikkeus: yhtiölle laadittiin omat verojärjestelyt. Kasjanovin hallitus onnistui suurten vaikeuksien kautta sulkemaan kotimaiset *off shore* -järjestelyt. Hodorkovskia syytettiin sittemmin niiden hyväksikäytöstä. Kasjanovin mukaan ne olivat vuoden loppuun 2003 saakka laillisia järjestelyjä, joten niiden käyttäminen Hodorkovskia vastaan on ”silkkää laittomuutta”.

Kasjanov ei usko väitteisiin Hodorkovskin pyrkimyksestä politiikkaan – demokratiaa, puolueita ja näin ollen puitteita vaikkapa oman puolueen perustamiseen ei ollut. Vielä jyrkemmin hän torjuu häntä vastaan esitetyt nimettömät syytteet *Jukos*-yhtiön myymisestä amerikkalaisille öljyjäteille. Faktisesti kysymyksessä oli ajatus fuusioitumisesta Exxon Mobil-yhtiön kanssa, jolloin *Jukosista* olisi tullut osa maailman suurinta öljy-yhtiötä.

Kasjanovin mukaan selvyys Hodorkovskin kohtalosta tulee aikanaan pakostakin esille – samalla tavalla kuin Molotovin-Ribbentropin sopimus, Trotskin murha tai puolalaisten upseerien murha Katyńissa.

Kasjanovin pääministerikausi oli ollut ainakin tyydyttävä –

miksi sitten yhtäkkiä potkut ilman kiitoksia? Kasjanov myöntää hallituksensa tehneen myös virheitä, vakaviakin, joista hän mainitsee NTV ja TV-6 -televisiokanavien lakkauttamisen. Niiden sulkemisen myötä kuoli riippumaton televisio Venäjällä. Virhettä merkitsi uusi käytäntö valtion tulojen jakamisessa keskuksen ja alueiden välillä: kun aikaisemmin suhde oli ollut 50:50, muutti Kasjanovin hallitus sen suhteeksi 52:48. Tämän seurauksena alueelliset budjetit köyhtyivät ja saivat aikaan dominoefektin: alueet alkoivat lypsää puuttuvia varoja niiden alaisilta paikallishallinnoilta.

Erimielisyyttä synnytti suhtautuminen terroristien iskuun Nord-Ost-teatterissa. Kasjanov sanoo olleensa voimainministeriöiden vaatimaa ja sitten toteutettua voimatoimien käyttämistä vastaan.

Joulukuun 2003 vaalit vahvistivat kehityksen jo peruuttamattomaksi: Jabloko, oikeistovoimien liitto ja muut vaihtoehtoja edustaneet puolueet eivät ylittäneet viisiprosenttista äänikynnystä, ja Yhtenäinen Venäjä sai perustuslaillisen enemmistön duumaan – duuma oli näin saatettu osaksi Putinin rakentamaa valtavertikaalia. Kun opposition yhteisestä presidenttiehdokkaasta ei voitu sopia, katsettiin suunnata vuoteen 2008, missä tarkoituksessa perustettiin erityinen Komitea 2008 voimien yhdistämiseksi seuraavissa vaaleissa. Tähän ei kuitenkaan päästy Kasjanovin selittäessä epäonnistumista demokratia-käsitteen vakiintumattomuudella, henkilökiistoilla ja maassa tuolloin vallinneella poliittisella ilmapiirillä – voittajien kelkkaan oli helpompi astua.

Ristiriitoja syntyi myös Putinin kansliapäällikön Dmitri Medvedevin, tulevan presidentin, kanssa tämän esittäessä työtovereittensa ja myös itsensä nimeämistä eri yhtiöiden hallintoneuvostojen jäseniksi. Kasjanov

vastusti tätä, mutta Putin painosti hänet mukautumaan Medvedevin tahtoon.

Kasjanov ei näytä ymmärtäneen tilanteen vakavuutta omalta kannaltaan suunnitellensa säännönmukaista, ”pehmeää” siirtymistä syrjään pääministerin paikalta toukokuussa 2004. Ero tapahtui kuitenkin jo 24. helmikuuta. Viimeiseksi pisaraksi muodostui kiista öljytoimitusten katkaisemisesta Valko-Venäjälle ja suhtautumisesta sen omavaltaiseen presidenttiin Lukašenkaan. Osasyynä on nähty Kasjanovin ja opposition näkyvän hahmon Boris Nemtsovin neuvonpito Itävallan vuorilla vuoden alussa; tehtiin huhuja Putinin vastaisen kaappauksen valmistelusta.

Kun Putin sitten kutsui Kasjanovin luokseen kertoakseen tälle hänen erottamisestaan, hän oli Kasjanovin mukaan hermostunut, ”ei halunnut katsoa minua silmiin ja sai vaivoin sanansa esille”. Ero tapahtuisi välittömästi; syitä eroon Putin ei esittänyt. Putin tarjosi Kasjanoville vaikutusvaltaisia tehtäviä maan turvallisuusneuvoston sihteeristä ja Moskovan kaupunginjohtajasta IVY:n keskuspankin johtajan tehtävään, joista Kasjanov kuitenkin kieltäytyi. Herrojen viimeinen tapaaminen oli viileä – Putin varoitteli häntä ryhtymästä oppositiopoliitikoksi todeten, että hänellä olisi joka tapauksessa mahdollisuus nujertaa, ”rutistaa” hänet ja viittäsi maassa kiertäviin huhuihin Kasjanovin lahjottavuudesta. Kasjanov torjui syytteen – KGB ei ollut ensimmäistä kertaa keräämässä kompromaattia vastustajia vastaan.

Kasjanovin oli vaikea siirtyä opposition riveihin. Vuonna 2006 hän perustikin oman järjestön Kansallisdemokraattisen liiton, josta oli tarkoitus muovata instrumentti poliittiseen vaikuttamiseen erityisesti maaseudulla. Kasjanov valitsi Jablokon ja Yhdistyneiden oikeistovoimien eripuraisuut-

ta, vaikka esiintyessään yhdessä esimerkiksi Moskovon duuman vaaleissa vuonna 2005 koalitio sai yli kymmenen prosenttia äänistä. Vuoden 2007 vastaavissa vaaleissa yhteisen esiintymisen esteeksi muodostui Tšubais, joka vetäytyi viime hetkellä hankkeesta; suhteet Putiniin oli säilytettävä.

Jablokon johtajan Javlinskin kanssa ei päästy yhteisymmärrykseen Kasjanovin liittymisestä tähän ryhmittymään; yhta huonosti päättyi yritys koota oppositiovoimat Toinen Venäjä -liikkeeseen, jossa olivat mukana mm. tunnetut opposition edustajat Garri Kasparov ja Georgi Satarov. Vaikka liike rakennettiin demokraattisille ja perustuslaillisille lähtökohdille, siitä ei ollut opposition yhdistäjäksi, mihin eräänä syynä oli erimielisyys nationalistien ja toisaalta äärivasemmiston osallistumisesta siihen.

Lopullisesti *Toinen Venäjä* hajosi erimielisyyksiin valmistauduttaessa vuoden 2008 presidentinvaaleihin – yhteisestä ehdokkaasta ei voitu sopia. Kasjanov ei salaa, että hän kaavaili itseään Putinin vastaehdokkaaksi; oli ainakin yritettävä asettua vastustamaan Kasjanovin ”röyhkeäksi” luonnehtimaa näytelmää Putinin seuraajan valitsemiseksi. Kasjanov suljettiin kuitenkin pois ehdokasasettelusta väärennetyihin kannatusluetteloihin viitaten. Hän kiistää väitteet väärennöksistä: yli kahdesta miljoonasta nimi-kirjoituksesta vain 213 jouduttiin hylkäämään aidosti. Kasjanovin mukaan keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja Tšurov oli myöhemmin tunnustanut, että häntä oli painostettu Kremlistä.

Mistä pääministeri Kasjanov tullaan muistamaan? Varmaankin kansainvälisenä neuvottelijana maan johtamisesta pois pysyväksi luonnehditusta kriisistä sekä tiettyistä uudistuksista. Kasjanov oli ainoa Putinin työtovereista, joka rohkeni ryhtyä avoimesti hänen vastustajakseen.

Kirjasta jää kaipaamaan syvällisempää analyysyä oppositiotoiminnan edellytyksistä ja vaatimuksista Venäjällä – ovathan Kasjanovin selostamat toimet marsseineen ja mielenosoituksiineen toistaiseksi jääneet tehottomiksi. Jos mielenosoitusliike laajenee ja syvenee olennaisella tavalla, on tilanne luonnollisesti jo toinen. Eräs yhdysvaltalainen tutkija katsoo tämän ”huoles-

tuneen yleisön” jo edustavan Venäjän nykyolosuhteissa aitoa oppositiota ja sen järjestäytyessä varteenotettavaa poliittista voimaa. Esitelmöidessään Helsingissä syksyllä 2009 Kasjanov näki keskeiseksi toimintatavaksi hallitsevaan eliittiin kohdistettavan jatkuvan painostuksen – niin kotimaisen kuin muista maista tulevan.

Taisto Tolvanen

Medvedev Putinin varjossa?

Taisto Tolvanen: *Medvedev ja Putinin varjo*. Helsinki: Minerva, 2010. 328 s.

Kirjan kirjoittaja FL Taisto Tolvanen on toiminut pitkään erilaisissa tehtävissä Ulkoministeriössä, viimeksi Suomen suurlähettiläänä Liettuassa ja Bulgariassa. Tolvasen erityisenä kiinnostuksen kohteena on ollut Neuvostoliitto ja Venäjä. Kirjoittajalla on pitkä käytännön kokemus kansainvälisestä politiikasta, mikä lisää lukijan odotuksia, aivan samoin kuin kirjan takakannen mainoslause: ”Mitä jokaisen suomalaisen pitäisi tietää nyky-Venäjästä ja sen johtajista”. Hämmästyttävää kyllä, hieman kulunut mainoslause pitää paikkansa. Taisto Tolvasen kirja *Medvedev ja Putinin varjo* on tuhti tietopaketti Venäjän tämänhetkisistä johtajista, presidentti Dmitri Medvedevistä ja pääministeri Vladimir Putinista sekä heidän johtamastaan valtiosta. Tämän kirjan luettuaan lukijalla on käsitys nyky-Venäjästä ja sen johtajista.

Kirja *Medvedev ja Putinin varjo* on nimensä mukaisesti kuvaus presidentti Medvedevin ja pääministeri Putinin Venäjästä sekä näiden kahden politiikan johtohahmon keskinäisestä suhteesta. Tekijä itse määrittelee kirjansa presidentti Medvedevin henkilökuvaksi, joka seuraa presidentin

ajattelua ja toimintaa. Teema on tavattoman kiinnostava, sillä näiden kahden johtajan keskinäinen suhde on poikkeuksellinen. Venäjän historiassa on ollut erilaisia vallan ”tandemeita”, mutta aivan vastaavaa ei löydy sen koommin Venäjän keisarikunnan kuin Neuvostoliitonkaan ajoilta. Kirjan teema on siten paitsi mitä kiinnostavin, myös mitä ajankohtaisin. Venäjällä järjestetään presidentinvaalit vuonna 2012, eikä tietoa presidenttiehdokkaista vielä ole: kummasta tulee seuraava presidentti vai tuleeko kummastakaan? Tolvanen lähtee siitä varsin yleisestä otaksumasta, että presidentti Medvedev on eräänlainen välikauden presidentti kunnes Putin voi palata – perustuslain kirjainta kunnioittaen – Venäjän presidentiksi. Keskeinen kysymys kirjassa onkin se, onko presidentti Medvedevin kausi todellakin vakavasti otettava vaihe vai pelkkä välttämätön välivaihe Putinin presidenttikauden välillä. Tolvanen osoittaa monin esimerkein, kuinka ongelmallista on antaa selkeää vastausta ko. kysymykseen.

Mistä Medvedevin presidenttikaudessa on kysymys – kuinka itsenäistä ja omintatakeista politiikkaa Medvedev toteuttaa ja millaiset tavoitteet hänellä on? Vain vähän aikaa sitten julkisuuteen tuli tieto, että Putin oli ilmaissut aikeensa pysyä vallan keskiössä